

בית החלומות

ורד ריזמן
אייר תשע"ח

רציונל התכנית

הרעיון להקים "בית חלומות" הינו מתוך ההכרה כי הפנימיה אחראית לא רק לקידום הידע העיוני והמקצועי של החניכים, אלא גם לפיתוחם החברתי והערכי. במיוחד אצל נוער הנקרא "נוער מנותק" שמגיע לכפרי הנוער ללא עורף משפחתי חזק או עם הרבה חסכים חברתיים וסוציאליים.

הנוער בכפרינו הוא בעיקר נוער "עולה" או ממשפחות שעלו בשנים האחרונות מרוסיה, אתיופיה והודו (בני המנשה).

החשיפה של החניכים לתחומי ידע חדשים ולבניית תהליכים להשגת המטרה תרחיב את מעגלי ההשתייכות שלהם (משפחה, בית ספר, קבוצת הגיל וכדומה) ותהיה חלק חשוב בתוכנית הפנימיה כחלק בלתי נפרד מהעשייה החינוכית. ומתוך הנחה שלמידה חברתית וערכית מהווה תנאי בסיסי לקיומה של הלמידה בבית הספר וגם משלימה אותה.

בשנות ה - 90 עסקה המערכת החינוכית בארץ בשאלת דמותו של הבוגר הרצוי ודמותה של המערכת החינוכית העתידית, שצריכה ליצור את התנאים המתאימים לחינוכו של הבוגר הרצוי. (אבירם-1994, אלוני-1994, גורדון-1994, סלומון-1994, עשור-1994)

מתוך ניירות עמדה אלו ניתן לגזור תיאור של אדם במיטבו: אדם במיטבו הוא אדם אוטונומי, בעל השקפת עולם ערכית, מוסרית המכוונת את האדם למציאת משמעות, בעל תחושת השתייכות, בעל יכולת ליצור קשרים בין אישיים ולפעול למען הזולת, בעל מודעות עצמית לכוחות, לחולשות, לסיכויים ולסיכונים, לגבולות הפנימיים ולגבולות החיצוניים, אדם במיטבו הוא בעל הנעה פנימית, בעל יכולת לממש את נטיותיו ואת יכולתו, בעל יכולת לגמישות בהתמודדות עם שינויים ומצבים משתנים, בעל כישורים לניהול עצמי הכוללים אקטיביות, יכולת להבעה, יכולת לניהול ולוויסות רגשות, שליטה עצמית, מנהיגות, בעל יכולת בחירה בחיים המכוונים על ידי מחשבה מעמיקה ומשחררת, בעל כישורים לרכישת ידע, לארגון, ליצירת ידע, בעל חשיבה ביקורתית; בעל יכולת לכוון את חייו על פי המטרות שהציב לעצמו.

תיאור זה מחזק את הצורך לפיתוח תוכנית הפועלת לחיזוק היכולת של החניכים להשתמש בכוחות פנימיים וחיצוניים להגיע למימוש הפוטנציאל והחלומות.

התוכנית נותנת מענה איכותי משמעותי ומגוון לשעות הפנאי לכלל החניכים בכפר תוך הזדמנות שווה ונגישה לכולם.

בחוגים יתאפשרו חיבורים שיביאו למקסום הפוטנציאל הטמון בחניכים הליווי הלא מקצועי יהיה ע"י חניכי הכפר דבר שיגביר את שותפות החניכים בחיי היום יום בכפר וילמד לקיחת אחריות והבנה שלדרך יש לא פחות משמעות מהתוצאה.

התחברות מטרות "בית החלומות" לתפיסת "דרך כפר"

תיקון הלב - ייצור ותיווך חוויות הצלחה עבור החניכים וגם עבור ההורים.

תיקון עולם - "לטעת את האדם בעולם" הרחבת עולם התוכן של החניכים תוך נטיעת סקרנות וידע על ידי הכוונת החניכים לחיים של מעורבות ונתינה, לקיחת אחריות ויכולת לזהות צרכים. כל זה ניתן ליישום רק אם הצוות מבין את חשיבות הרחבת עולמו של החניך ומייצר הזדמנות לכך.

עוגנים בעתיד - הצוות החינוכי ומעבירי החוגים אמורים להיות בעל יכולת לזהות ולייצר מגוון הזדמנויות עבור חניכיו לרכישה וטיפול של מיומנויות וכישורי חיים. כתוצאה מכך הקהילה מרחיבה את הידע של החניכים ומאפשרת הזדמנויות לעתיד.

ארץ - המרחב הפיזי של בית החלומות, הנראות של חדרי החלומות וכן הקירות והמסרים הקשורים לתחומי הידע המועברים בחוג יתרום להרחבת העשייה החינוכית.

ייצוגים אמניים של שלמות הורית – קיום ערבי שיא של הפעילות בנוכחות הורי החניכים יעצים את החניך בעיני המשפחה.

קהילה של משמעות - ההשתתפות בחוגים והאחריות על פעילות החוג הינה של החניכים האחראים להגעת חבריהם לחוג ולקשר רציף בין מפעיל החוג למשתתפים.

דיאלוג ומזעור מאפיינים מוסדיים - "בית החלומות" יהיה מבנה מזמין ונותן תחושת שייכות עם הרגשת מקצועיות ויחס מכבד.

"בית החלומות" הוא דגם מוקטן של מתנ"ס העונה על צרכי ורצונות/חלומות החניכים בכפר.

הרעיון להקים מקום ערכי חינוכי שבו החניכים יוכלו לנצל את שעות הפנאי בתעסוקה חיובית לפי בחירה שלהם ולפי החלומות/הרצונות שלהם.

לרוב החוגים מתחלקים ל-3 תחומים:

ספורט- כדורגל, כדורסל, קפוארה, חדר כושר וכד'....

מוסיקה- גיטרה, תופים, להקת הכפר, פיתוח קול וכד'....

אומנות- נגרות, קרמיקה, תכשיטנות ספרות וכד'.....

כדי למלא את הזמן ולעודד את החניך לממש את חלומו והפוטנציאל שבו. החניך יכול לבחור לאיזה חוג הוא מרגיש מחובר ובאיזה תחום יוכל לממש את חלומו.

כשיש בכפר מקום נעים מסודר ומכבד רק לטובת החניכים כדי שיוכלו להגשים חלום ולדעת שמעביר הפעילות מחכה רק להם על מנת לעזור ולקדם זה משפר את תחושת השייכות של החניך היחס לעצמו ולסובבים אותו.

מעגלי ההשפעה של "בית החלומות"

המעגל הראשון שיושפע ויקבל מכך זה ה**נער** עצמו- הרצון לפתח תחום ידע /חלום אהוב להתמיד בדרך להגיע לתוצאות ולחשיפה זה יהווה קידום משמעותי לנער .

אין לי ספק שההשפעה מהנער ומהצלחתו תכה הרבה גלים **לקבוצה ולכפר** הרגשת השייכות והחווייה מדרך שמצליחים בה.

אני מאמינה שתיווצר "גאות יחידה" לחוג, לקבוצת המשתתפים ולכפר עצמו על ידי הזכות להיות חלק מכזו מערכת.

ברגע שהנער מחוזק ומרגיש טוב גם הבית והמשפחה יצאו נשכרים מכך.

ואחרונים חביבים שאולי לא מודעים לכך מעבירי **ומפעילי החוגי המורים** המקצועיים יגלו את העוצמה שיש בעבודה עם הנוער שלנו.

מה ייחשב כהצלחה?

- ❖ ש"בית החלומות" יהיה מקום פעיל מזמין וראוי ומכבד השייך כולו לעולם הרצוי והחלומות של החניכים.
- ❖ שתחושת השייכות החזקה ביותר תהיה של החניכים.
- ❖ שתהיה השתתפות של יותר מ-80% מהחניכים במערך החוגים.
- ❖ שיהיו חוגים במגוון תחומים.
- ❖ שפעילות החוג לאורך השנה תהיה לפחות 15 מפגשים.
- ❖ שצוות מעבירי החוגים יהוו דוגמא חינוכית לחניכים ולא ישמש רק כמורה מקצועי.
- ❖ שכל חוג יוכל להציג תוצרים באמצע השנה ובסופה.
- ❖ שתהיה נוכחות קבועה של חניכים מינימום 15 ילדים בחוג.
- ❖ וכמובן ההצלחות שיהיו לחניך כתוצאה מההשתתפות.
- ❖ למידה מה היא דרך והפירות שבהשגת המטרה.
- ❖ שחניך יסתובב בכפר בהרגשת הצלחה והתקדמות בחוג אותו הוא לומד.

כיצד נמדוד ונעריך את הצלחת התוכנית?

- ❖ על ידי מעקב אחר נוכחות החניכים בכל אחד מהחוגים לפחות 80% נוכחות.
- ❖ בכמות החוגים הפעילים "בבית החלומות" - לפחות 6 חוגים.
- ❖ בחשיפה ובמפגשי שיא לאורך השנה בהם יועלו התוצרים של החניכים לכלל הכפר ולהורים (2-3 מפגשים כאלה בשנה).
- ❖ בקיום 10-15 מפגשים של כל חוג.

אתגרים צפויים ודרכי התמודדות אפשריות

הקמת והפעלת "בית חלומות" דורשת שיתוף והרגשת שייכות של הרבה גורמים. ומכאן גם לא מעט אתגרים בדרך.....

צוות מובילי התכנית :

- ❖ הבאת החניכים ליכולת לחלום ולחשיפה לתמונת עתיד.
- ❖ גיוס אנשי מקצוע ואנשי חינוך.
- ❖ עזיבת מורה במהלך השנה.
- ❖ מגבלות תקציב.
- ❖ עבודה בשיתוף פעולה עם הקרן לעידוד יוזמות חינוכיות במיזם משותף עם משרד החינוך.

החניכים :

- ❖ הרצון להגיע למימוש החלום.
- ❖ אחריות החניכים לגיוס תלמידים נוספים לשותפות בחוג.
- ❖ נוכחות קבועה והשתתפות בכל התהליך.
- ❖ מוכנות ונכונות להשתתף בערבי חשיפה.

צוות ההדרכה :

- ❖ ההבנה בחשיבות ההתפתחות האישית של הנער גם שזה לא עולה בקנה אחד עם סדר היום של הקבוצה.
- ❖ לקיחת חלק פעיל בהכוונת החניכים.
- ❖ הגעה לחלק מהפעילות על מנת לעודד את החניך.

צוות ההנהלה:

- ❖ שיתוף פעולה ועזרה בבניית סדר היום הכלל-כפרי.
- ❖ הפניית משאבים לתחזוקה והפעלת המקום.
- ❖ סיורי נוכחות במקום ויחס אישי לחניך.

צוות מעבירי החוגים:

- ❖ מודעות לאחריות ולמחויבות שהם שותפים לה.
- ❖ הכרת חיי היום יום בכפר והצוות המלווה את החניך.
- ❖ שיתוף הורים בתהליך ובהצגת התוצרים

מעגלי שותפות:

חניכים-

- ❖ בית החלומות ייבנה ע"י הצעות וראיונות שיעלו נציגי מועצת התלמידים - האחראים לתחומי הידע שיפעלו וגם לכמות ומגוון החוגים.

צוות ההדרכה-

- ❖ יעודד וילווה את החניכים לקחת חלק משמעותי בפעילות.
- ❖ ילווה את הדרך וייהנה מהתוצאות.

צוות "ניהול" הבית חלומות" יבנה מנציג של הצוות החינוכי בשיתוף עם נציגי חניכים . החוגים יקבעו ע"י צוות זה לפי בקשות החניכים.

שותפים חיצוניים :

- ❖ הקרן לעידוד יוזמות חינוכיות במיזם משותף עם משרד החינוך, אישר את תמיכת הקרן על ידי תמיכה כספית לצד תכנית ליווי בפיתוח והגשמת פרויקט בית החלומות

שלבי הביצוע

הכשרת הקרקע אילו פעולות מקדימות נדרשות לפני ביצוע התוכנית

- ❖ הצגת התוכנית וחיבור הנהלת הכפר לרעיון.
- ❖ בניית צוות מוביל מנציגות צוות החינוכי ומהחניכים.
- ❖ איתור מבנה המכיל תנאים מתאימים להפעלת התכנית.
- ❖ הצגת התכנית ובנייתה עם נציגות חניכים.
- ❖ השגת תקציב לציד ולפעילות שוטפת.
- ❖ בניית תכנית חוגים עם הצוות המוביל.
- ❖ הכנת חדרי הפעילות עיצובם והתאמתם לחוג.
- ❖ איתור מדריכים ו מורים להפעלת החוגים
- ❖ רכישת ציוד לחוגים.
- ❖ איתור חניכים להשתתפות בחוגים – באחריות נציגי החניכים מהצוות המוביל.

בדק בית והסקת מסקנות

אחת לשבוע תתקיים ישיבה עם הצוות המוביל על מנת לדון במהלך החוגים, ועל מנת לקבל מידע משוב ובקרה כיצד פועל הפרוייקט: אילו חוגים עובדים, כמות המשתתפים וכו'.
3 פעמים בשנה תתקיים ישיבה של הצוות המוביל עם צוות מעבירי החוגים המיקצועי
2-3 פעמים בשנה יתקיים ערב לכלל הכפר ולהורים להצגת התוצרים.

תיעוד –

- ❖ כל חוג ילווה ע"י חניך אחראי שיהיה אחראי על צילום הפעילות בחוג, על פרסום הפעילות בכפר ומחוצה לו וזאת בנוסף לצילומי מגמת תקשורת.
- ❖ הצגת התוצרים בערבי חשיפה.

הנכחה/ניראות –

- ❖ תמונות של הפעילות בכניסה ובמרחבי "בית החלומות".
- ❖ הכנת מופע לכלל הכפר ע"י החוגים.
- ❖ חשיפה של החוגים והפעילות בפני מבקרי בכפר.

תכנון שלבי ביצוע יישומיים: (עבור 5 חוגים)

תקציב	הישג נדרש	לוח זמנים	אחראי	פעולה
	4-5 חניכים שותפים לצוות	אפריל/מאי	מוביל ההתוכנית	איתור צוות מוביל לביצוע
		מאי	מוביל התוכנית	איתור מבנה מתאים
		יוני	צוות מוביל	החלטה על החוגים שיתקיימו
		יולי אוגוסט	מובילי התוכנית	מציאת מעבירי חוגים
		יולי אוגוסט	צוות מוביל	בניית תוכנית החוגים
15000		אוגוסט	מובילי התוכנית	התאמת חדרי הפעילות לחוג
		ספטמבר	מעבירי החוגים	חשיפת החוגים לחניכים
		ספטמבר	צוות מוביל	הרכבת רשימות שמיות של חניכים
10000 ₪ לשנה לחוג עבור 20 משתתפים		אוקטובר	צוות מוביל	הפעלת החוגים
2000 ש"ח		דצמבר	צוות מוביל	קביעת ערב שיא לכלל הכפר וההורים
		אוקטובר- מאי	צוות מוביל	תחזוקה שותפת של החוג
30000 ש"ח		יוני	צוות מוביל	קביעת ערב שיא והצגת תוצרים

חוגים

חישוב עלויות לפי סיכומי הפורום הציבורי למען כפרי הנוער

עלות ממוצעת לחוג לשנה עבור 20-12 חניכים 10,000 ₪- 20,000 ₪

שם החוג	עלות מינימום לחודש לחניך בודד	עלות מקסימום לחודש לחניך בודד	עלות ממוצעת לשנה לחניך בודד (10 חודשים)	עלות ממוצעת לשנה לקבוצה בת 15 חניכים (10 חודשים)	הערות
כדורגל	100 ש"ח	150 ש"ח	1250 ש"ח	18750 ש"ח	לא כולל ציוד ותלבושת
שחייה	150 ₪	250 ש"ח	2000 ש"ח	30000 ש"ח	
קרמיקה	100 ₪	100 ש"ח	1000 ש"ח	15000 ש"ח	
נגרות	100 ₪	150 ש"ח	1250 ש"ח	18750 ש"ח	
תופים	125 ₪	175 ש"ח	1500 ש"ח	22500 ש"ח	
גיטרה	100 ₪	100 ש"ח	1000 ש"ח	15000 ש"ח	

דוגמא לתכנית: חוג גיטרה

ציוד נדרש :

- שבעה עמודי תווים - 150 ₪ ליחידה .
- שבע רגליות - 60 ₪ ליחידה
- מחברות תווים לפי כמות הילדים שלומדים כפול 30 ₪ למחברת.
- עלות גיטרה – 300 ₪ כולל נרתיק
- מתלה לגיטרה- 50 ₪ ליחידה
- מתקן לאחסון גיטרות (9 גיטרות) - 400 ש"ח

תכנים :

1. לימוד מספר תווים של משה יעקובסון .
2. לימוד מספר אטיודים (תרגילים חשובים ליצור שליטה בסיסית בתווים וביכולת טכנית על הכלי.
3. הכרת התווים קריאה+ נגינה
4. טכניקה בגיטרה - החזקת הגיטרה : יד שמאל- אקורדים, צלילים בודדים, על פי מנגינות מוכרות, שירים ויצירות. יד ימין- טכניקות פריטה. טכניקות דינאמיקה וארטיקולציה בסיסיות.
5. פיתוח יכולת הקשבה. נגינה יחד כקבוצה. חלוקה לתפקידים שונים. לימוד של ליווי. סולו .
6. פיתוח יכולת הקשבה. האזנה למוזיקה והוצאת תפקידי כלי נגינה שונים על הגיטרה תוך כדי מיקוד באופי הצליל. מקצב. הרמוניה. מלודיה ועוד.